

○ (๓๑)
คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ สวอ.๑๐๒/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๓๓/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

วันที่ ๒๔ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

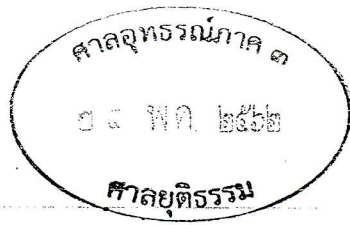
ระหว่าง { พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ โจทก์
นางสาวสุวลี โพธิ์งาม จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าไม้
ความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

โจทก์และจำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา

ศาลจังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๑๙ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ รับวันที่ ๒๖ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

/โจทก์ฟ้อง

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒ -

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เวลาใดไม่ปรากฏชัด ถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลากลางวัน ต่อเนื่องกันตลอดมา จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ กั้นสร้าง แผ้วถาง ทำลายป่า ในที่ดินบริเวณป่ากลุ่มฟ้าสีทอง ซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่านายางหลักและอุทยานแห่งชาติไทรทอง เนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา โดยการใช้เครื่องจักร ไม่ทราบชนิด มีด จอบ และอุปกรณ์อื่น ๆ โถงกลางต้นหญ้าวัชพืชและตัดต้นไม้ปรับปรุงพื้นดิน บริเวณดังกล่าวเพื่อเตรียมแปลงปลูกมันสำปะหลัง อันเป็นการทำลายป่า ยึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเอง หรือผู้อื่น กระทำโดยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เสื่อมเสีย แก่สภาพดิน หิน กรวด หรือทราย ทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และเป็นการเข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว อันเป็นการทำลาย หรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกจำเลยทำลายเสียหาย ดังกล่าว เป็นเงิน ๓๖๑,๙๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙

/เป็นต้นไป

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๓ -

เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ เหตุเกิดที่ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ขอให้
ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔, ๕๔, ๕๕, ๗๒ ตี พระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๙, ๑๔, ๒๖/๔, ๒๖/๕, ๓๑ พระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๒, ๑๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง
ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่
สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด
กับให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๓๖๑,๙๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่
วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมป่าไม้

จำเลยให้การปฏิเสธคดีส่วนอาญา และให้การคดีส่วนแพ่งว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ
ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กรมป่าไม้ ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้

/พ.ศ. ๒๕๘๔

○ (๓๑ พ.)

- ๔ -

พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง, ๗๒ ตีร วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
มาตรา ๑๔, ๓๑ วรรคหนึ่ง (เดิม) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑)
(๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท
ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔, ๓๑ วรรคหนึ่ง (เดิม)
ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุก ๘ เดือน
ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสามตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๕ เดือน ๑๐ วัน ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง
ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่
สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย
เป็นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙
เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมป่าไม้

โจทก์และจำเลยอุทธรณ์

/ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๕ -

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริง
ที่คู่ความไม่ได้เถียงกันในชั้นอุทธรณ์รับฟังเป็นยุติว่า นางนวลจันทร์ โพธิ์งาม มารดาจำเลยเป็นผู้มี
รายชื่อได้รับการผ่อนผันให้ทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๔๑ เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ส่วนจำเลยซึ่งพักอาศัยอยู่กับนางนวลจันทร์มิได้เป็นผู้มีรายชื่อ
ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวที่จะได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง
พื้นที่บริเวณเกิดเหตุตามฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของป่าสงวนแห่งชาติป่านายางกลัก อยู่บริเวณปากกลุ่มฟ้าสีทอง
ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ออกกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๗๘ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๕ กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ปิดประกาศที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและติดป้ายประกาศเพื่อให้ประชาชน
รับทราบ และยังเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติไทรทอง เมื่อปี ๒๕๕๑ คณะกรรมการตรวจสอบ
พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง ได้ตรวจพิสูจน์สิทธิของราษฎร

/ที่เข้าครอบครอง

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๖ -

ที่เข้าครอบครองทำประโยชน์ ไม่พบว่ามิชื่อของจำเลยเป็นผู้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินใน
เขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง ตามบัญชีรายชื่อราษฎรที่ครบกำหนดการเก็บเกี่ยวผลผลิตเอกสารหมายเลข จ.๒๓
จำเลยจึงไม่ได้รับการผ่อนผันให้ทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองอีกต่อไป ปี ๒๕๕๗ ได้มีคำสั่ง
คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๘/๒๕๕๗ ให้ขอคืนพื้นที่จากราษฎรที่ไม่ได้รับการผ่อนผันให้ทำกิน
ในที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองออกตรวจสอบพื้นที่ป่ากลุ่มฟ้าสีทอง บริเวณหมู่ที่ ๕ บ้านห้วยแย้
พบจำเลยครอบครองปลูกมันสำปะหลังเนื้อที่ประมาณ ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๘๓ ตารางวา โดยจำเลย
อ้างว่าตนเองเป็นผู้ครอบครอง จำเลยลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ที่จำเลยครอบครอง
ทำประโยชน์ โดยจะออกจากพื้นที่และเก็บเกี่ยวผลผลิตให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙
ตามบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองเอกสารหมายเลข จ.๒๒
แต่เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เจ้าหน้าที่ได้ออกตรวจพื้นที่ที่ขอคืนจากจำเลย ปรากฏว่าจำเลย
ได้ขุดมันสำปะหลังที่ปลูกไว้เดิมออกไปหมดแล้ว แต่มีการปลูกมันสำปะหลังรอบใหม่อายุประมาณ

/๑ เดือน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๗ -

๑ เดือน สูงประมาณ ๒๐ ถึง ๓๐ เซนติเมตร ลงในที่ดินแปลงเดิมเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ ๓ งาน

๙ ตารางวา

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยข้อแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ จำเลยอุทธรณ์สรุปใจความได้ว่า ในการขอคืนพื้นที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชไม่นำนโยบายตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ในข้อที่ ๒.๑ มาดำเนินการ จำเลยเป็นผู้อยู่ในข่ายที่จะได้รับประโยชน์จากคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าว เพราะจำเลยเข้าไปอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุโดยการสืบสิทธิต่อจากนางนวลจันทร์ โพธิ์งาม มารดา ซึ่งครอบครองทำประโยชน์มาก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ และทางราชการยังมีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่สั่งสมมาตั้งแต่เดิมให้ลุกล่วงไปตามข้อที่ ๒.๓ ของคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ แต่ใช้เฉพาะคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ มาดำเนินการกับจำเลย ทั้งคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ก็มีได้ระบุเงื่อนไขไว้โดยเฉพาะว่าเจ้าพนักงานต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐

/มิถุนายน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๘ -

มิถุนายน ๒๕๔๑ การที่จำเลยชี้แจงต่อเจ้าพนักงานตลอดมาว่าไม่มีที่ดินทำกินอื่นได้อีก เป็นการยืนยันว่าจำเลยต้องการที่จะให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ส่งสมมานานตามเงื่อนไขในข้อ ๒.๓ ให้เรียบร้อยก่อน จำเลยเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุซึ่งจำเลยก็ไม่ปฏิเสธว่าไม่ใช่ที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง แต่จำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์โดยการสืบสิทธิของการทำประโยชน์ต่อจากนางนวลจันทร์มารดา ซึ่งมีการครอบครองทำประโยชน์ตลอดมาและเป็นเวลานานแล้ว หาใช่เพิ่งเข้าครอบครองทำประโยชน์ใหม่ไม่ และเป็นพื้นที่ที่มารดาจำเลยแจ้งการครอบครองไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เมื่อมารดาแยกที่ดินทางด้านทิศใต้ให้ จำเลยจึงได้รับการผ่อนผันให้ทำกินในพื้นที่ดังกล่าวได้โดยไม่ต้องถูกขอคืนพื้นที่ จำเลยหาได้บุกรุกขึ้นใหม่ไม่และยังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ จำเลยไม่ได้สมัครใจคืนพื้นที่แต่ประสงค์ที่จะเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาก็ยังไม่แล้วเสร็จ จำเลยเป็นเกษตรกรและเป็นผู้ยากไร้ครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุโดยการสืบสิทธิต่อจากมารดาที่ได้ครอบครองมาก่อนปี ๒๕๔๕ ซึ่งจะได้รับการผ่อนผันให้ทำกินต่อไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และจะไม่ถูกขอคืนพื้นที่โดยได้รับการยกเว้นตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

/ที่ ๖๖/๒๕๕๗

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๙ -

ที่ ๖๖/๒๕๕๗ โจทก์มีนายสนอง การปลุก พนักงานพิทักษ์ป่าอุทยานแห่งชาติไทรทองเบิกความว่า
เมื่อปี ๒๕๕๑ ทางราชการให้สำรวจว่ามีราษฎรเข้าไปทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง
จำนวนกี่ราย แต่ละรายครอบครองที่ดินคนละกี่ไร่และกี่แปลง โดยให้คัดแยกเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ก่อนที่
จะมีประกาศให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติกับที่เข้ามาอยู่ภายหลัง ผู้ที่เข้ามาอยู่ก่อนจะขึ้นบัญชีไว้เพื่อ
รอฟิวจันสิทธิแต่ห้ามขยายพื้นที่ ห้ามซื้อขายสิทธิและจะไม่ถูกดำเนินคดี โดยจะได้รับการผ่อนผันให้
ทำกินไปก่อนจนกว่าจะฟิวจันสิทธิเสร็จ ส่วนผู้ที่เข้ามาอยู่ภายหลังจะต้องออกจากพื้นที่ ในปี ๒๕๕๓
พยานออกตรวจพื้นที่บริเวณป่ากลุ่มฟ้าสีทองปรากฏว่ายังคงมีสภาพเป็นป่า ไม่มีผู้ใดบุกรุกเข้าไป
ทำประโยชน์ ในปี ๒๕๕๑ มีการสำรวจรายชื่อราษฎรที่ขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เพื่อรอฟิวจันสิทธิ
และจะไม่ถูกดำเนินคดี ปรากฏว่าไม่มีชื่อจำเลยเป็นผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ซึ่งจะต้องถูกจับกุมดำเนินคดี
ต่อมาปี ๒๕๕๓ มีการสำรวจอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่าราษฎรที่มีรายชื่อตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ยังคงเหมือนเดิม
แต่มีบางรายที่สืบสิทธิหรือรับมรดก และยังคงไม่มีชื่อของจำเลย คงมีเฉพาะชื่อนางนวลจันทร์มารดา
จำเลยแต่เป็นการครอบครองที่ดินคนละแปลงกับพื้นที่ที่เกิดเหตุที่จำเลยครอบครอง ปี ๒๕๕๗ มีคำสั่ง

/คณะรักษา

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๐ -

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ให้สำรวจผู้ทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง หากเป็น ผู้ที่ได้รับการพิสูจน์สิทธิก็ผ่อนผันให้ทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยจะ ไม่ถูกดำเนินคดีและได้รับการยกเว้นให้ทำกินไปก่อน แต่ไม่ให้ขยายพื้นที่ออกไปจากที่ได้รับการผ่อนผัน และจะจำหน่ายจ่ายโอนไม่ได้ เว้นแต่ตกทอดทางมรดก วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ พยานกับพวก ออกสำรวจไปถึงที่ดินทำกินของจำเลยตามกรอบเส้นสีเหลืองในภาพถ่ายทางอากาศหมายเลข จ.๒ จำเลยแจ้งว่าเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์โดยการปลูกมันสำปะหลัง เนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๘๓ ตารางวา แต่เมื่อตรวจสอบแล้วไม่มีชื่อจำเลยเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อรอการพิสูจน์สิทธิตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ไม่ได้รับการผ่อนผันให้ทำกินจึงขอคืนพื้นที่ แต่ผ่อนผันให้เก็บเกี่ยว ผลผลิตก่อนแล้วค่อยส่งคืนภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ จำเลยยินยอมที่จะส่งคืนภายในกำหนด ระยะเวลาดังกล่าว โดยลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติ ไทรทองเอกสารหมายเลข จ.๒๒ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ พยานออกตรวจพื้นที่อีกครั้งหนึ่งปรากฏว่า มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตออกไปหมดแล้ว แต่เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ พยานกับพวกเดินทางไป

/ตรวจสอบ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๑ -

ตรวจสอบที่ดินดังกล่าวเนื่องจากได้รับแจ้งจากนายเสนาะ ตู่ประเสริฐ เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาติไทรทองว่า มีการปลุกมันสำปะหลังรอบใหม่อีก พืชมันสำปะหลังอายุประมาณ ๑ เดือน ปลูกอยู่ในพื้นที่เดิมที่ขอคืนพื้นที่ แต่ไม่เต็มพื้นที่ จากการตรวจพิกัดได้เนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา ตามกรอบเส้นสีแดงของภาพถ่ายทางอากาศหมายเลข จ.๒ แต่ไม่พบจำเลย กับมีนายเสนาะเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ พยานได้ออกตรวจพื้นที่ที่ขอคืนจากจำเลยปรากฏว่า มีการปลุกมันสำปะหลังขึ้นใหม่ในที่เดิมอายุประมาณ ๗ ถึง ๒๐ วัน เป็นเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ เมื่อสอบถามจำเลยบอกว่าไม่มีที่ทำกินและยืนยันจะทำกินต่อ และจะไม่ออกจากพื้นที่ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ พยานกับนายสนองออกตรวจพื้นที่อีกครั้งหนึ่ง จากการใช้เครื่องมือตรวจวัดค่าพิกัดจากสัญญาณดาวเทียมในบริเวณที่ปลุกมันสำปะหลังขึ้นใหม่ปรากฏว่าได้เนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา เห็นว่า เมื่อพิจารณาภาพถ่ายทางอากาศหมายเลข จ.๒ ที่ได้นำค่าพิกัดจากการตรวจวัดด้วยสัญญาณดาวเทียมเทียบลงในภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวซึ่งนายสนองเบิกความว่า ถ่ายไว้เมื่อปี ๒๕๔๕ ปรากฏว่าพื้นที่ที่จำเลยครอบครองทำประโยชน์และต้องส่งคืนตามบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองเอกสารหมายเลข จ.๒๒

/อยู่ในบริเวณ

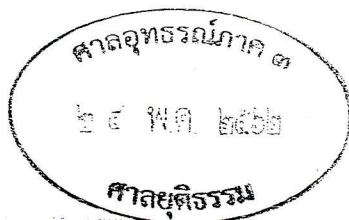
○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๒ -

อยู่ในบริเวณกรอบเส้นสีเหลือง ส่วนพื้นที่ที่จำเลยปลูกมันสำปะหลังขึ้นใหม่คือบริเวณกรอบสีแดงซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่จำเลยต้องส่งคืนในกรอบสีเหลืองยังคงสภาพป่าที่สมบูรณ์ แตกต่างจากแปลงที่มีการ
การสำรวจการถือครองเพื่อรอกการพิสูจน์สิทธิบริเวณในกรอบสีน้ำเงินที่ปรากฏร่องรอยการบุกกรุกเข้า
ไปทำประโยชน์อย่างชัดเจน ซึ่งจำเลยเองก็ได้เบิกความตอบโจทก์ถามค้านว่า ตนเองไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่
ที่มารดาครอบครองทำประโยชน์เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ที่อยู่ในระหว่างรอกการพิสูจน์สิทธิและได้รับการผ่อนผัน
ให้อยู่ต่อตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น ครอบคลุมถึงบริเวณใด และจาก
ทางนำสืบของจำเลยก็ได้ความว่า นางนวลจันทร์มารดาครอบครองทำประโยชน์มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๙
ซึ่งหากเป็นแปลงเดียวกับที่จำเลยอ้างว่าได้รับการยกให้จากมารดาจริง ก็น่าจะปรากฏร่องรอยการทำ
ประโยชน์เช่นเดียวกับแปลงที่รอกการพิสูจน์สิทธิบริเวณกรอบสีน้ำเงิน อีกทั้งจำเลยก็นำสืบว่า
นางนวลจันทร์มารดาขายที่ดินให้เพียง ๗ ไร่ แต่ตามบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขต
อุทยานแห่งชาติไทรทองเอกสารหมายเลข จ.๒๒ ระบุเนื้อที่ที่จำเลยต้องส่งคืนถึง ๑๒ ไร่ ๒ งาน
๘๓ ตารางวา จึงเชื่อได้ว่า ที่ดินที่จำเลยเข้าไปปลูกสำปะหลังขึ้นใหม่เนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา

/เป็นคน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๓ -

เป็นคนละแปลงกับที่ดินที่มารดาจำเลยครอบครองทำประโยชน์และอยู่ในระหว่างรอการพิสูจน์สิทธิ
ข้อกล่าวอ้างของจำเลยที่ว่า ได้รับการยกให้จากมารดาซึ่งมีชื่อเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันตามมติรัฐมนตรี
วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จำเลยจึงไม่ต้องส่งมอบพื้นที่คั้นนั้นฟังไม่ขึ้น ดังนั้น เมื่อจำเลยไม่มีรายชื่อ
เป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองตามมติคณะรัฐมนตรี
วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินบริเวณดังกล่าวอีก
ต่อไป และต้องส่งมอบพื้นที่คั้นให้แก่อุทยานแห่งชาติไทรทอง แต่เนื่องจากที่ดินที่จำเลยครอบครอง
ทำประโยชน์นั้น จำเลยปลูกมันสำปะหลังจึงได้รับการผ่อนผันให้อยู่ต่อจนกว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิต
แล้วเสร็จ ซึ่งอุทยานแห่งชาติไทรทองผ่อนผันให้อยู่ต่อจนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ โดยใน
ระหว่างที่ได้รับการผ่อนผันอยู่นั้น ทางอุทยานแห่งชาติไทรทองจะไม่ดำเนินคดีแก่จำเลย ครั้นเมื่อถึง
กำหนดระยะเวลาที่จะต้องส่งคืนตามบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง
เอกสารหมายเลข จ.๒๒ ในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ จำเลยไม่ยอมออกจากพื้นที่ที่เกิดเหตุ
และไม่ส่งมอบพื้นที่คั้นให้แก่อุทยานแห่งชาติไทรทอง แต่กลับเข้าไปปลูกมันสำปะหลังรอบใหม่อีก

/การที่จำเลย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๔ -

การที่จำเลยเข้าไปปลูกมันสำปะหลังหลังจากสิ้นสุดระยะที่ได้รับการผ่อนผัน จึงเป็นการบุกรุกเข้าไป
ยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่านายางหลักและอุทยานแห่งชาติไทรทองชั้นใหม่
ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยสืบสิทธิการครอบครองต่อมาจากมารดาซึ่งครอบครองตลอดมาก่อนปี ๒๕๔๕
และเป็นประชาชนผู้ยากไร้ มีรายได้น้อย ไร้ที่ดินทำกินซึ่งอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ที่เกิดเหตุมาก่อน
คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ จึงได้รับประโยชน์จากคำสั่งคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ข้อ ๒.๑ และ ๒.๓ นั้น เห็นว่า คำสั่งดังกล่าวเป็นเพียง
แนวทางที่ให้เจ้าพนักงานซึ่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗
นำไปปฏิบัติเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่ดินทำกินซึ่งได้อาศัย
อยู่ในพื้นที่เดิมนั้น ๆ ก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ เช่น
การจัดการที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินแห่งใหม่ให้ มิใช่เป็นการผ่อนผันให้อยู่อาศัยหรือทำกินต่อโดยไม่ต้อง
ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติหรือป่าสงวนแห่งชาติอย่างเช่นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี
วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และมีได้เป็นการยกเว้นความผิดที่ได้กระทำลงแต่อย่างใด ซึ่งหากจำเลย

/เป็นผู้ที่

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๕ -

เป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ของข้อ ๒.๑ และคิดว่าตนเองได้รับผลกระทบจากการขอคืนพื้นที่ตามคำสั่ง
คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ก็ชอบที่จะไปว่ากล่าวเอากับกรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือกรมป่าไม้ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่
๖๔/๒๕๕๗ ไม่ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานจะต้องทวงคืนพื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๕๑ แต่อย่างใดนั้น เห็นว่า คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ เป็นคำสั่ง
เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งในข้อที่ ๓ ของคำสั่งดังกล่าว
กำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามผลคดีป่าไม้และดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกทำลายให้คืน
สภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์ดังเดิม โดยไม่ได้กำหนดวิธีการดำเนินการไว้เป็นพิเศษในคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น
เจ้าพนักงานซึ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวโดยเฉพาะการดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก
ทำลายให้คืนสภาพป่าที่สมบูรณ์ จึงต้องใช้วิธีการขอคืนพื้นที่ซึ่งเป็นวิธีการที่มีอยู่แล้วและใช้กันตลอดมา
มาปฏิบัติ นั่นคือแนวปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งได้กำหนด
มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งใช้ทั่วทั้งประเทศไว้มาใช้บังคับ โดยเฉพาะ

/แนวทาง

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๖ -

แนวทางตามข้อที่ ๕ เรื่องการตรวจพิสูจน์และรับรองสิทธิการอยู่อาศัยและทำกิน กล่าวคือ ข้อ ๕.๑
กรณีตรวจพิสูจน์แล้วว่าเป็นพื้นที่ที่อยู่มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ และไม่เป็นพื้นที่ล่อแหลม
คุกคามต่อระบบนิเวศจะทำการออกหนังสืออนุญาต สทก. ให้เพื่อการอยู่อาศัยทำกินต่อไป ข้อ ๕.๒
กรณีที่อยู่มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ แต่เป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศจะต้อง
กำหนดแผนความช่วยเหลือหรือย้ายไปในพื้นที่ที่เหมาะสม ซึ่งหากอยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ก็จะต้องมี
การออกหนังสืออนุญาตรับรองสิทธิเช่นกัน และข้อที่ ๕.๓ กรณีตรวจสอบพิสูจน์แล้วปรากฏว่า
เป็นการอยู่อาศัยภายหลังการประกาศเป็นพื้นที่ป่าจะต้องพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนการเคลื่อนย้าย
ต่อไป และหากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้พื้นที่จะต้องทำการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยทำกินให้
เพียงพอกับการดำรงชีพ ซึ่งกรณีของจำเลยเป็นกรณีที่ไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยทำกินต่อไป
ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงต้องส่งมอบพื้นที่คืนให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
และที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ได้สมัครใจส่งมอบคืนพื้นที่ให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ
พันธุ์พืชนั้น เห็นว่า การที่จำเลยไม่มีรายชื่อเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี

/วันที่

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๗ -

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ จำเลยต้องถูกบังคับให้ส่งมอบพื้นที่คินมิใช่เป็นสิทธิของจำเลยว่าจะ
สมัครใจส่งมอบคืนหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองจัดทำบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่
แล้วให้จำเลยลงลายมือชื่อตามเอกสารหมาย จ.๒๒ นั้น ก็เพื่อให้จำเลยหรือราษฎรที่ไม่มีรายชื่อ
เป็นผู้ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ได้รับทราบถึงสิทธิและ
หน้าที่ของตนเองและรับทราบระยะเวลาที่จะต้องส่งมอบพื้นที่คืน หากไม่ส่งมอบคืนภายในระยะเวลา
ที่กำหนดก็ย่อมจะถูกดำเนินคดีไม่ว่าจะสมัครใจลงลายมือชื่อหรือไม่ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด
ตามฟ้องนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมเห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยในส่วนนี้ฟังไม่ขึ้น
ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า นายสนอง การปลูก เป็นเพียงเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติไทรทอง
ไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีที่จะมีอำนาจแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่จำเลยนั้น
ความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดิน เจ้าพนักงานย่อมมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดและ

/พนักงานสอบสวน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๘ -

พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้ ไม่ว่าจะมิใช่ผู้เสียหายร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษผู้กระทำความผิดหรือไม่
เมื่อการดำเนินคดีนี้มีใช้การดำเนินคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวจึงมิต้องมีการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญา
แก่จำเลย ดังนี้แม้จะวินิจฉัยว่าการมอบอำนาจให้ร้องทุกข์คดีนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังที่จำเลยอุทธรณ์
ก็หาไม่ผลทำให้การดำเนินคดีนี้แก่จำเลยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยแต่อย่างใดไม่ ข้ออุทธรณ์ของจำเลย
ดังกล่าวจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมไม่รับ
วินิจฉัย

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยข้อต่อไปและของโจทก์มีว่า จำเลยต้องรับผิดชอบ
ชดใช้ค่าเสียหายแก่กรมป่าไม้หรือไม่ เพียงใด โดยจำเลยอุทธรณ์ในทำนองว่า พื้นที่ที่เกิดเหตุมีการ
เข้าไปครอบครองทำประโยชน์จนไม่เหลือสภาพความเป็นป่าก่อนที่จำเลยจะเข้าไปครอบครอง จำเลย
จึงไม่ได้เป็นผู้บุกรุกทำลายป่า และจำเลยครอบครองที่ดินเดิมของนางนวลจันทร์ โพธิ์งาม มารดาที่
ได้รับการผ่อนผันให้ทำกินต่อไปได้ จึงเป็นการสืบสิทธิการครอบครองจากนางนวลจันทร์มารดา จำเลย
จึงได้รับการผ่อนผันให้ทำกินต่อไปได้ และได้รับประโยชน์จากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่

/๖๖/๒๕๕๗

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๙ -

๖๖/๒๕๕๗ จึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่กรมป่าไม้ ส่วนโจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กรมป่าไม้ไม่เต็มตามที่โจทก์ขอนั้นเป็นการไม่ชอบ เพราะกระบวนการและวิธีคำนวณนั้นเป็นไปตามหลักวิชาการ เป็นการวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ซึ่งมีการคิดค้นอย่างเป็นระบบก่อนนำมาใช้ จึงมีความน่าเชื่อถือ และเป็นการคำนวณถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงของป่าบริเวณที่เกิดเหตุ ซึ่งโจทก์มีนายรัชพล พยุงสิน เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงานเบิกความว่า พยานได้รับมอบหมายให้คิดคำนวณประเมินค่าเสียหายกรณีจำเลยบุกรุกเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองบริเวณป่ากลุ่มฟ้าสีทอง เนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา ซึ่งได้ประเมินความเสียหายด้วยการใช้หลักวิชาการ โดยเข้าไปสำรวจพื้นที่ที่เกิดเหตุ และสำรวจป่าตัวอย่างที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่เกิดเหตุ สำหรับแปลงตัวอย่างพยานได้กันพื้นที่กว้างประมาณ ๒๐ เมตร ยาวประมาณ ๔๐ เมตร จากการตรวจต้นไม้ ๓๑ ต้น ที่มีขนาดเส้นรอบวงตั้งแต่ ๑๔.๕๐ เซนติเมตรขึ้นไป พบว่าต้นไม้ในแปลงตัวอย่างมีเส้นรอบวงเฉลี่ยประมาณ ๖๐ เซนติเมตร มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๙ เมตร ซึ่งเป็นต้นไม้ขนาดค่อนข้างใหญ่ เมื่อรวมพื้นที่หน้าตัดของต้นไม้ทั้ง ๓๑ ต้น

/ได้ค่าเฉลี่ย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒๐ -

ได้ค่าเฉลี่ย ๑๔.๗๙๔.๕๑ ตารางเซนติเมตร และเก็บตัวอย่างดินจากสถานที่เกิดเหตุและแปลงตัวอย่างรวม ๗ จุด โดยการก้าวเดินสลับฟันปลาและขุดดินลึกประมาณ ๑๐ ถึง ๑๕ เซนติเมตร นำมาบรรจุใส่ถุง ประมาณ ๒ ถึง ๓ กิโลกรัม นำดินแต่ละแปลงมาคลุกเคล้ากัน แยกเป็นดินที่เกิดเหตุกับดิน แปลงตัวอย่าง แล้วนำใส่ขวดเขย่าน้ำประมาณ ๒๐ ถึง ๓๐ ครั้ง ทิ้งไว้ประมาณ ๑ ถึง ๒ วัน เพื่อให้ดินตกตะกอน เมื่อตกตะกอนแล้วจะเกิดเป็นดิน ๓ ชั้น ชั้นที่อยู่ล่างสุดเป็นดินทรายเพราะมี น้ำหนักมาก ชั้นที่สองเป็นดินเหนียวและชั้นบนสุดจะเป็นดินทรายแป้ง จากนั้นนำดินทั้ง ๒ ชนิด เปรียบเทียบความสูงของแต่ละชั้นดิน และนำตัวเลขความสูงของชั้นดินเข้าสู่โปรแกรมคำนวณค่าเสียหาย ผลการตรวจสอบพบว่าที่ดินในพื้นที่ที่เกิดเหตุวัดความสูงได้ ๙.๖ เซนติเมตร โดยมีความสูงของดินทราย ๘.๗ เซนติเมตร ความสูงของดินทรายแป้ง ๐.๘ เซนติเมตร ส่วนดินจากพื้นที่แปลงตัวอย่างได้ ความสูงทั้งหมด ๙.๗ เซนติเมตร โดยมีความสูงของดินทราย ๘.๓ เซนติเมตร ดินทรายแป้ง ๑.๒ เซนติเมตร การตรวจตัวอย่างดินก็เพื่อดูปริมาณน้ำ ปริมาณแร่ธาตุ ปริมาณดินที่สูญหาย และหากมีปริมาณดินชั้นทรายแป้งมาก แสดงว่ามีความแห้งแล้งมากขึ้นและอุณหภูมิสูงขึ้น จากการ

/ตรวจความ

○ (๓๑ พ.)

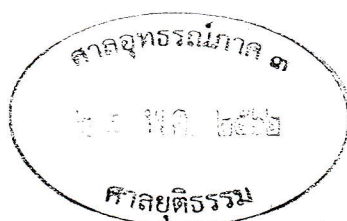

สำหรับศาลใช้

- ๒๑ -

ตรวจความลาดชันของพื้นที่ที่เกิดเหตุมีความลาดชันร้อยละ ๑๐ เหตุที่ต้องตรวจหาความลาดชัน เนื่องจากหากที่ดินมีความลาดชันมากจะทำให้น้ำไหลเร็ว เพราะไม่มีพืชปกคลุมอาจทำให้เกิดน้ำท่วม และทำให้มีการชะล้างแร่ธาตุบริเวณหน้าดินออกไปด้วย สำหรับความลาดชันร้อยละ ๑๐ ถือว่าลาดชันปานกลาง เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของหน้าตัดและความสูงของต้นไม้ ค่าความลาดชัน และข้อมูลจากการตรวจสอบสภาพดินแล้วก็นำข้อมูลทั้งหมดไปเข้าโปรแกรมคิดคำนวณค่าเสียหาย ปรากฏว่าค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำของจำเลยเป็นค่าเสียหายจากปริมาณน้ำสูญเสีย ๑๔๕,๗๙๒ บาท ค่าเสียหายจากปริมาณดินสูญเสีย ๕๓,๑๗๖ บาท ค่าเสียหายจากอุณหภูมิอากาศที่เพิ่มขึ้น ๑๑๖,๕๕๗ บาท ค่าเสียหายจากปุ๋ยไนโตรเจนสูญเสีย ๓๙,๓๕๔ บาท ค่าเสียหายจากปุ๋ยฟอสฟอรัสสูญเสีย ๙๔๕ บาท และค่าเสียหายจากปุ๋ยโพแทสเซียมสูญเสีย ๖,๑๕๙ บาท รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๓๖๑,๙๘๓ บาท ตามตารางคำนวณและโปรแกรมคิดค่าเสียหายเอกสารหมายเลข จ.๑๓ และ จ.๑๔ เห็นว่า สำหรับปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่กรมป่าไม้ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติไทรทอง การกระทำของจำเลยจึงถือเป็นเหตุให้เกิด

/การทำลาย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒๒ -

การทำลายหรือทำให้สูญหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติแล้ว จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้
ค่าเสียหายให้แก่กรมป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๒๖/๔ ซึ่งแม้โจทก์จะ
ไม่ได้นำสืบให้เห็นว่าบริเวณพื้นที่ที่เกิดเหตุก่อนที่จำเลยจะเข้าไปครอบครองทำประโยชน์นั้นจะมีสภาพเช่นไร
มีป่าไม้สมบูรณ์เพียงใด มีสภาพใกล้เคียงกับพื้นที่ตัวอย่างที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ใช้เป็น
ฐานในการคำนวณค่าเสียหายตามที่จำเลยกล่าวอ้างในอุทธรณ์หรือไม่ แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เป็นที่ยุติว่า พื้นที่
ที่จำเลยบุกรุกเข้าไปครอบครองทำประโยชน์โดยการปลูกมันสำปะหลังตลอดมานั้นอยู่ในเขตอุทยาน
แห่งชาติไทรทอง ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพถ่ายประกอบคดีเอกสารหมายเลข จ.๓ พื้นที่บริเวณที่จำเลยปลูก
มันสำปะหลังจะถูกไถจนโล่งเตียน แตกต่างจากพื้นที่ข้างเคียงที่ยังคงมีสภาพเป็นป่าที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์
จึงเห็นได้ว่า การที่จำเลยครอบครองโดยการปลูกมันสำปะหลังตลอดมานั้น ไม้ยืนต้นและพืชคลุมดิน
ต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะเจริญงอกงามขึ้นมาได้ และการที่จำเลยปรับไถที่ดินบริเวณที่เกิดเหตุเพื่อ
ปลูกมันสำปะหลังย่อมส่งผลกระทบต่อการสูญเสียของสภาพดิน น้ำและแร่ธาตุต่าง ๆ ความหลากหลาย
ทางชีวภาพย่อมลดน้อยลงไป จนถึงการเสียความสมดุลของระบบนิเวศทางธรรมชาติ ที่ศาลชั้นต้น

/พิพากษาให้

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒๓ -

พิพากษาให้จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่กรรมป่าไม้ นั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยในส่วนนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนปัญหาที่ว่า จำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กรรมป่าไม้ เพียงใดนั้น เห็นว่า แม้ในการคำนวณค่าเสียหายโจทก์มีทั้งพยานบุคคลผู้คิดคำนวณค่าเสียหาย พยานเอกสารและสำเนาโปรแกรมคิดค่าเสียหาย ซึ่งคิดคำนวณจากผลรวมพื้นที่หน้าตัดต้นไม้ ความสูงเฉลี่ยของต้นไม้ ขนาดพื้นที่ที่ถูกทำลาย ความลาดชัน ความยาวด้านลาดชัน ความสูงของตัวอย่างดิน ความสูงชันดินทรายและความสูงชันดินทรายแปร้ เปรียบเทียบกับพื้นที่ป่าสมบูรณ์ที่อยู่ใกล้เคียง คิดคำนวณค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่จริงและมีหลักวิชาการรองรับ มิใช่เป็นการกะประมาณหรือคาดเดาเอาเองของนายรัชพล แต่การคิดคำนวณดังกล่าวก็มีใช้ความเสียหายที่แท้จริงทั้งหมด แต่เป็นการประเมินหาค่าความเสียหายซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่อาจทำให้คลาดเคลื่อนได้ อาทิเช่น เป็นการคิดคำนวณหลังเกิดเหตุ ซึ่งย่อมแตกต่างไปจากสภาพก่อนและขณะเกิดเหตุไม่มากนักน้อย นอกจากนี้การเก็บตัวอย่างดินหรือการวัดขนาดของต้นไม้ก็กระทำในพื้นที่ป่าตัวอย่าง โดยไม่ปรากฏว่าสภาพพื้นที่ที่เกิดเหตุก่อนที่จำเลยบุกรุกมีสภาพเช่นไร ต้นไม้และพันธุ์พืชต่าง ๆ มีความ

/หนาแน่น

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒๔ -

หนาแน่นและสภาพที่ดินอุดมสมบูรณ์เพียงใด มีสภาพใกล้เคียงกับพื้นที่ป่าตัวอย่างหรือไม่ เพียงใด ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินอาจแตกต่างกันก็เป็นได้ ทั้งการกระทำของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติเพียงใดโจทก์ก็มีได้นำสืบให้ได้ความชัด เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับ พฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยอ้างในทำนองว่า เข้าครอบครองทำประโยชน์ต่อจากนางवलจันทร์ โพธิ์งาม มารดที่เข้าทำกินอยู่ก่อนแล้วและเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินต่อในระหว่างรอการพิสูจน์สิทธิ ตนเองไม่ได้เป็นผู้ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำลายป่า ตนเองเป็นผู้ยากไร้ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และได้รับผลกระทบจากการขอพื้นที่ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ย่อม ได้รับประโยชน์จากคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ที่ทางราชการจะต้องให้การ ช่วยเหลือเยียวยาไม่ให้ความเดือดร้อนเกินควร มิใช่แต่จะเรียกค่าเสียหายจากจำเลย อันเป็นการ ข้ำเติมจำเลยที่เดือดร้อนอยู่แล้วให้เดือดร้อนมากขึ้น ที่ศาลชั้นต้นลดจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์ขอจาก ๓๖๑,๙๘๓ บาท ลงเหลือ ๑๖๐,๐๐๐ บาท นั้น จึงเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดีและเป็นธรรมแก่จำเลยแล้ว ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

/อนึ่ง

○ (๓๑ พ.)

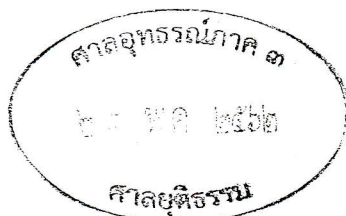

สำหรับศาลใช้

- ๒๕ -

อนึ่ง คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดเมื่อระหว่างวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ต่อเนื่องกันตลอดมา อันเป็นการกระทำความผิดทั้งก่อนและหลังวันที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับคือวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ กรณีจึงต้องปรับบทลงโทษจำเลยตามกฎหมายใหม่ แต่ศาลชั้นต้นปรับบทลงโทษจำเลยตามกฎหมายเดิม ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรปรับบทลงโทษจำเลยให้ถูกต้อง โดยโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท แต่ศาลชั้นต้นวางโทษจำคุกในความผิดฐานนี้มาเพียง ๘ เดือน ซึ่งเป็นการวางโทษต่ำกว่าที่กฎหมายใหม่กำหนด แต่เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษจำเลย ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมจึงไม่อาจเพิ่มเติมโทษจำเลยได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๒ และศาลชั้นต้นมิได้มีคำสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่ง จึงเป็นการไม่ชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม

/เห็นสมควร

○ (๓๑ พ.)

- ๒๖ -

เห็นสมควรมีคำสั่งให้ครบถ้วน

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
มาตรา ๑๔ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑
วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในคดี
ส่วนแพ่งทั้งสองศาลให้เป็นพับ.

นายวิวุฒิ มณีนิล

นายพงษ์ศักดิ์ กิติสมเกียรติ

นายเชรรัตน์ สุวรรณมา

